

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Sivil Toplum Destek Programı - III

Dayanıklı Sivil Toplum için El Ele

**STK'ların Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi
ve Belediyelerle İşbirliğinin Güçlendirilmesi**

Nisan 2021 – Haziran 2022

Kriz Yönetimi Çözüm Önerileri

Mart 2022

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile oluşturulmuştur ve sürdürülmektedir. İçerik tamamıyla İklim Araştırmaları Derneği, TÜRKONFED, Afet Bilinci Derneği ve Sivil Toplum Sektörü sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

(This publication was created and maintained with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of Climate Research Association, TÜRKONFED, Afet Bilinci Derneği and Civil Society Sector and do not necessarily reflect the views of the European Union).

Sivil Toplum kritik rol oynuyor

Geliştirme ve bilgilendirme

Kamuya destek

SABAH

Kriz tanımı ve ilk 72 saat

Yasal Zemin ve Savunuculuk

Çözüm 1 – Can güvenliği

İlişki Ağları ve İşbirliği

Çözüm 2 – Akıl sağlığı

ÖĞLEDEN SONRA

Çözüm 3 – Aile

Ağ Kurma ve Ortaklık

Çözüm 4 – Temel ihtiyaçlar

**Kriz Yönetimi Araçları
ve İyi Uygulamalar**

Eğitim özeti ve Değerlendirme

κρίσις

Krisis – muhakeme, karar

Kriz kelimesinin kökü Yunanca krisis'ten gelmektedir, “**seçmek, karar vermek**” anlamına gelmektedir.

Belirsizlik

Normalin dışına çıktığımız durumlarda, belirsizlik oluşur.

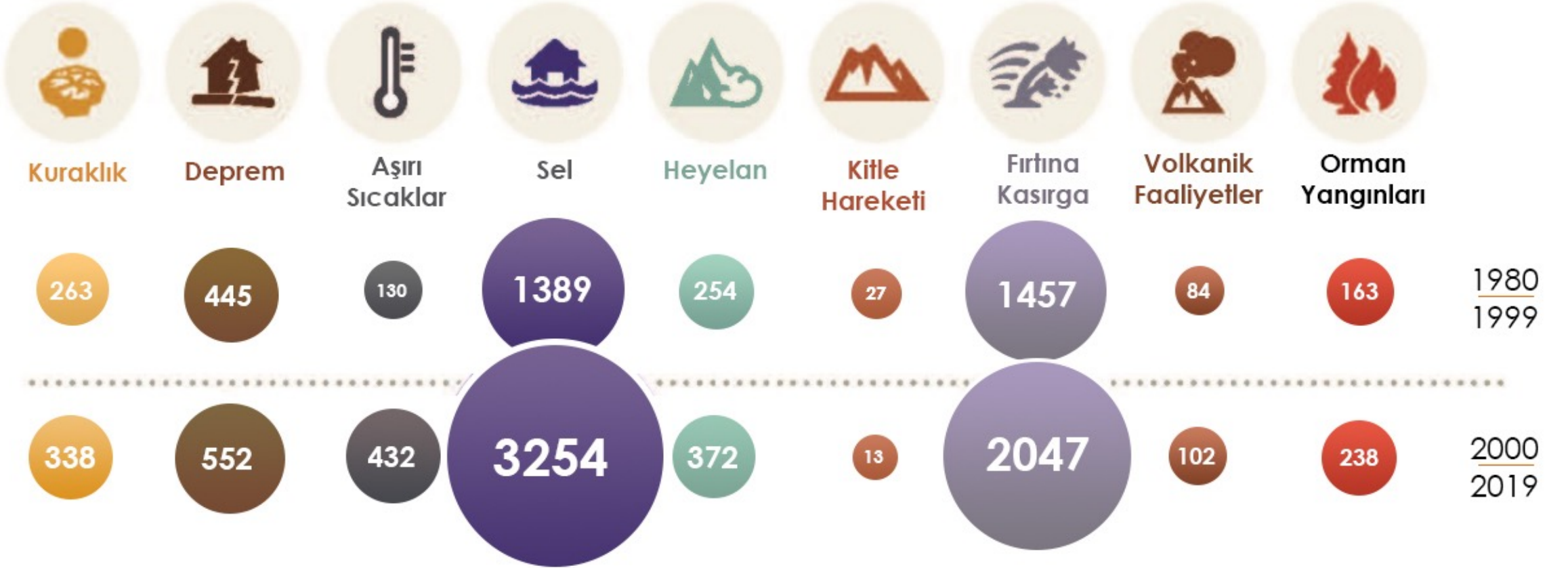
Belirsizlik KAYGIMIZI arttırır.

Kaygı duygusal regülasyonu zorlaştırır ve karar mekanizmamız olumsuz etkilenir.

www.menti.com

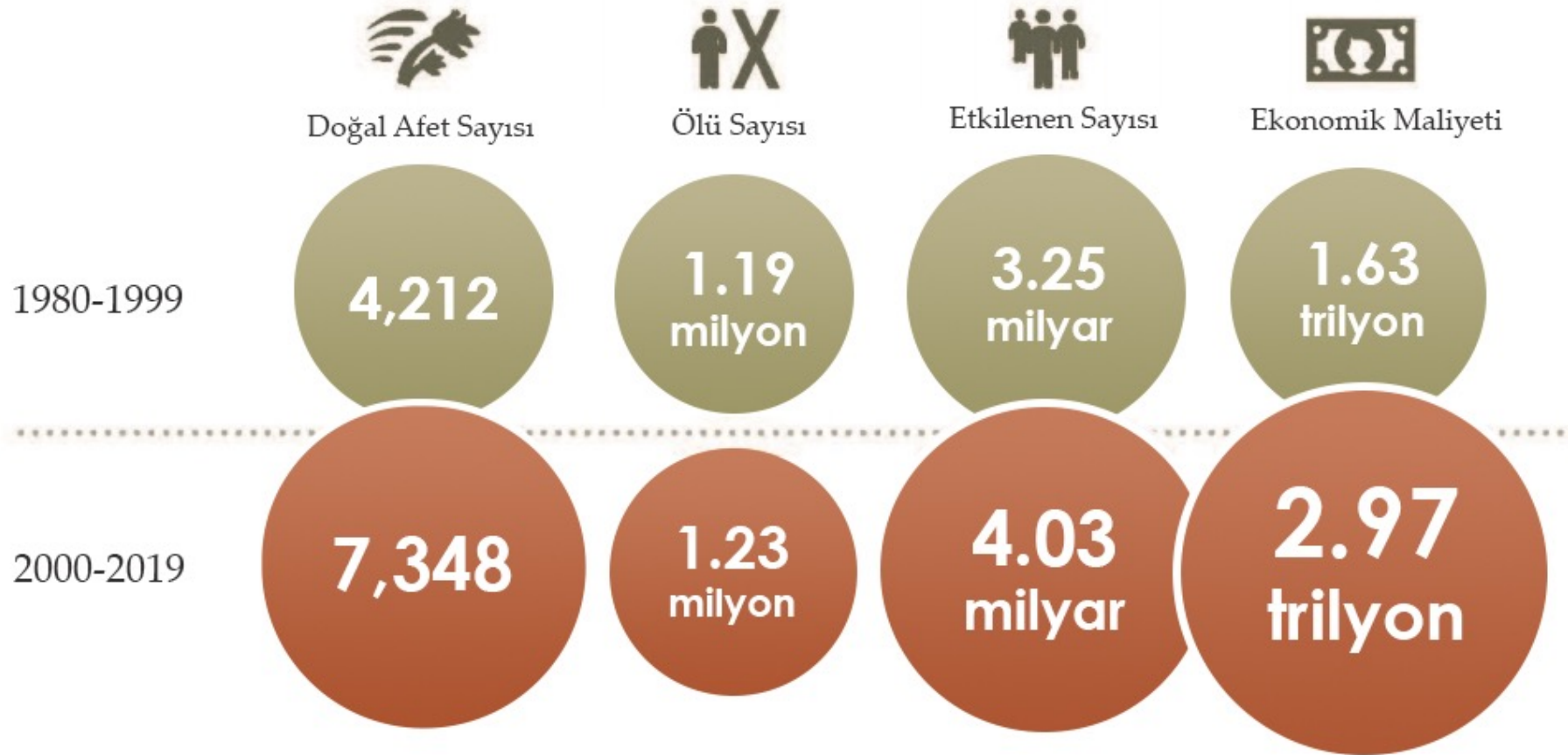
17 77 55 83

DÜNYADA AFETLER

- Dünya’da Sel ve Fırtına gibi iklimsel afetlerin sayılarında yüksek bir artış gözleniyor. (CRED-UNDRR,2019)
- Türkiye’de de en sık yaşanan iki iklimsel afet Sel ve Fırtına’dır ve sayıları artış eğilimindedir. (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2020)

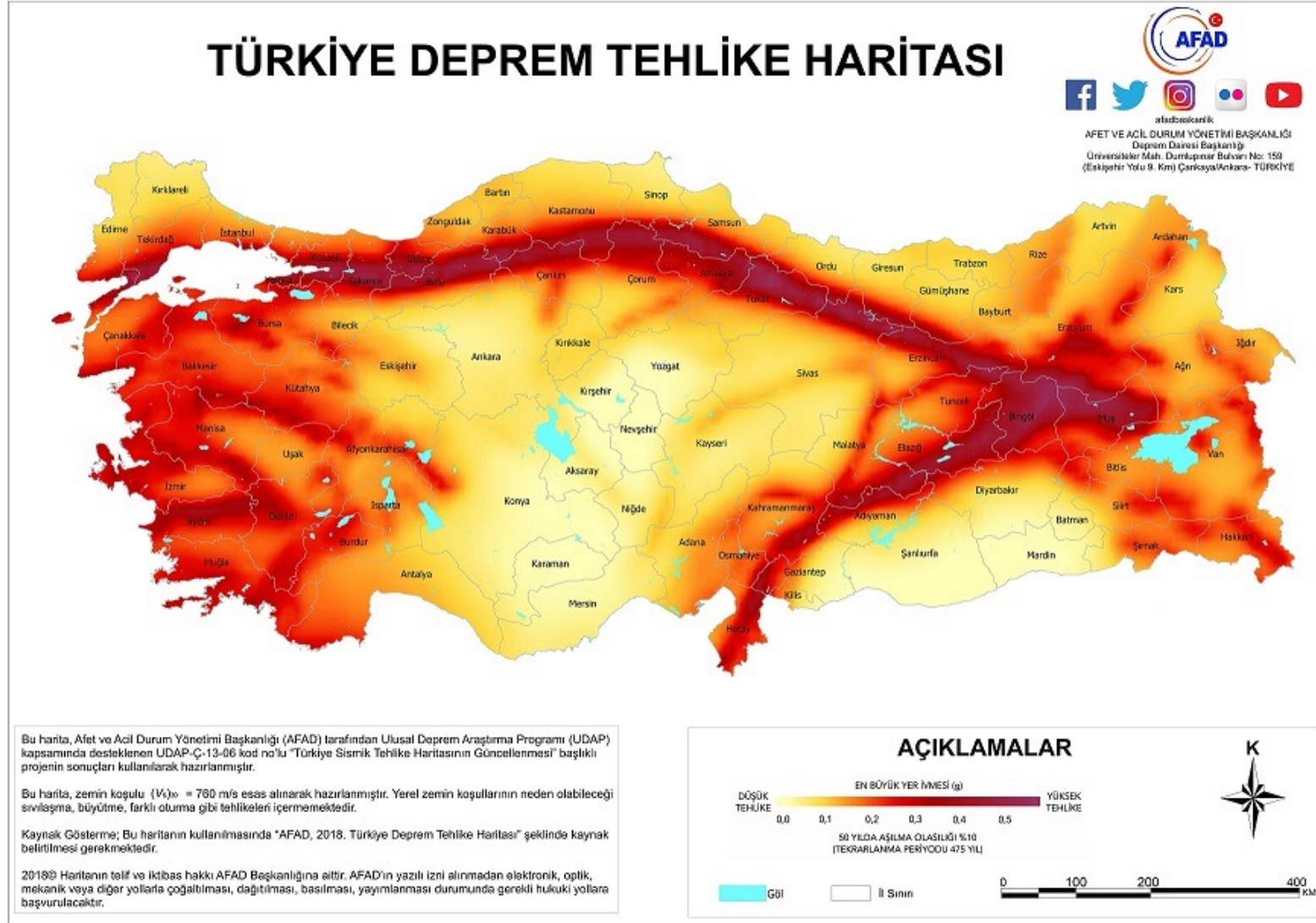
AFETLERİN ETKİLERİ

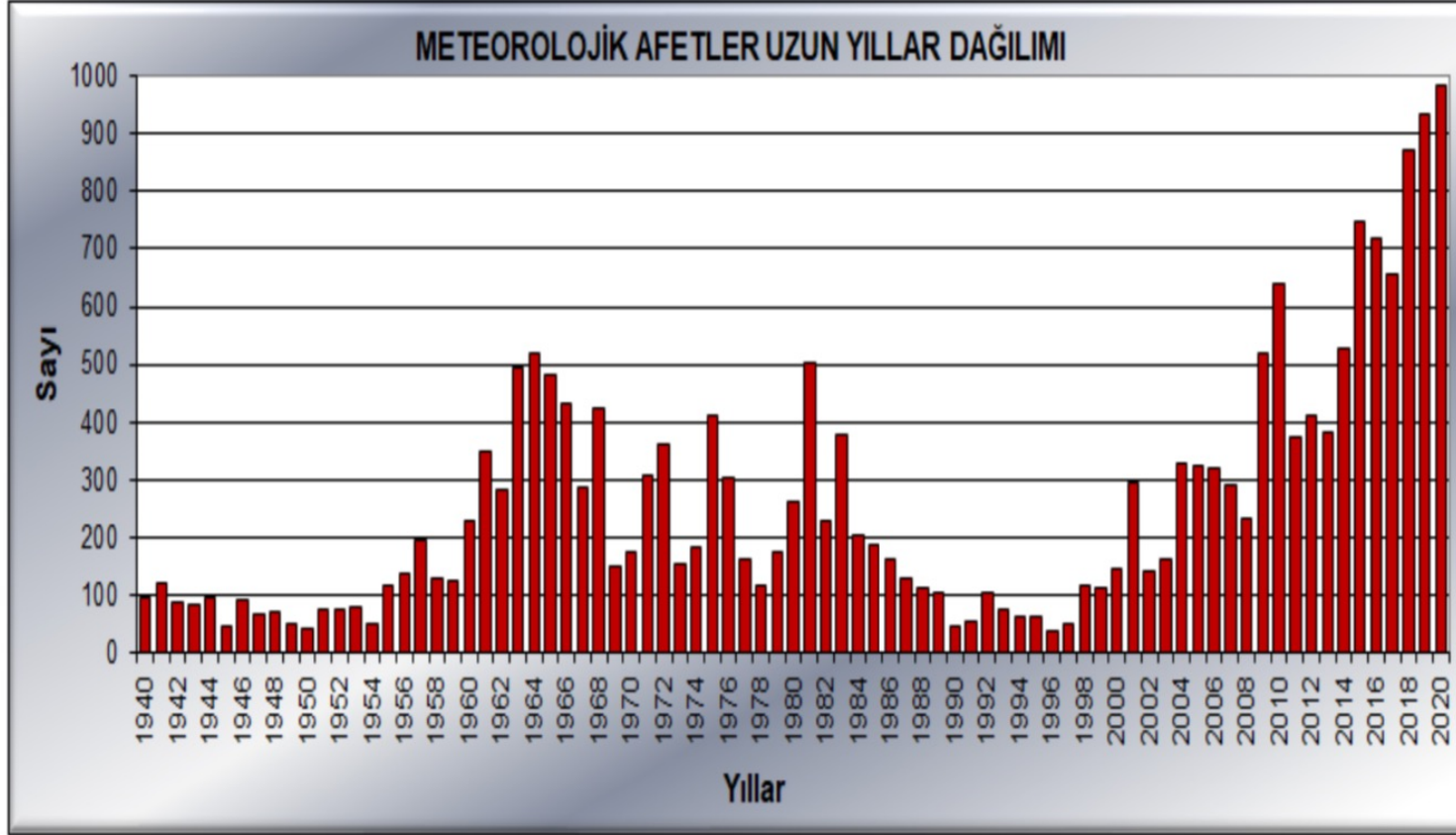
Artan doğal afet sayısına karşın can kayıpları artmazken ekonomik maliyetlerde çok yüksek artış gözleniyor. (CRED-UNDRR,2019)

TÜRKİYE'DE AFETLER

TÜRKİYE'DE İKLİMSEL AFETLER

SEL

ÇİĞ

**SICAK HAVA
DALGASI**

DOLU

HEYELAN

FIRTINA

**ORMAN
YANGINI**

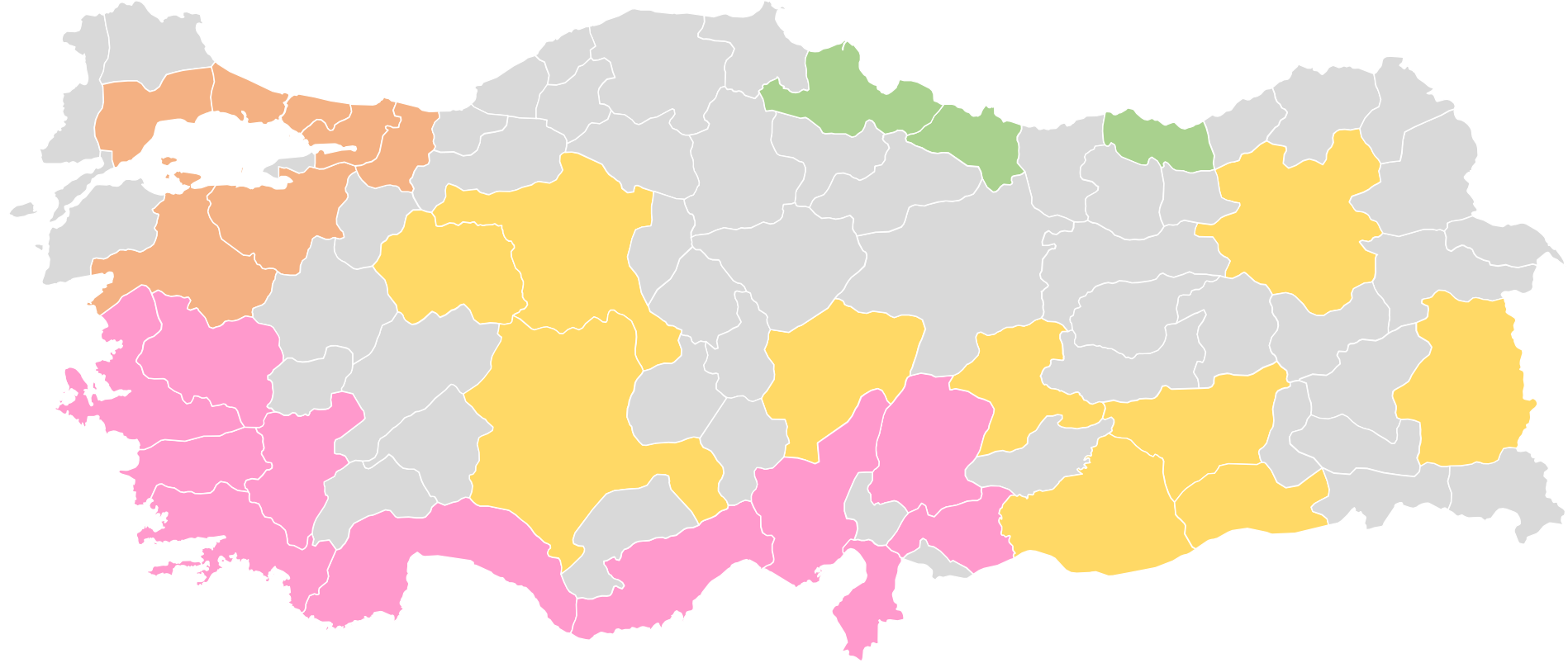

KURAKLIK

**AŞIRI
SOĞUK**

TÜRKİYE İKLİM BÖLGELERİ

KENTLERİMİZİN RISK PROFİLİ DEĞİŞİYOR

Deprem

**Sosyal, Ekonomik
ve Kültürel Stresler**

Salgın Hastalıklar

**İklim Değişikliği
ve İklimsel afetler**

Teknolojik Tehditler

Göç

Siyasi krizler

ETKİSİ NE OLACAK ?

İNSANA ETKİSİ

Can kaybı
Yaralanma
Akıl sağlığı
Yaşam konforu

EKONOMİK ETKİ

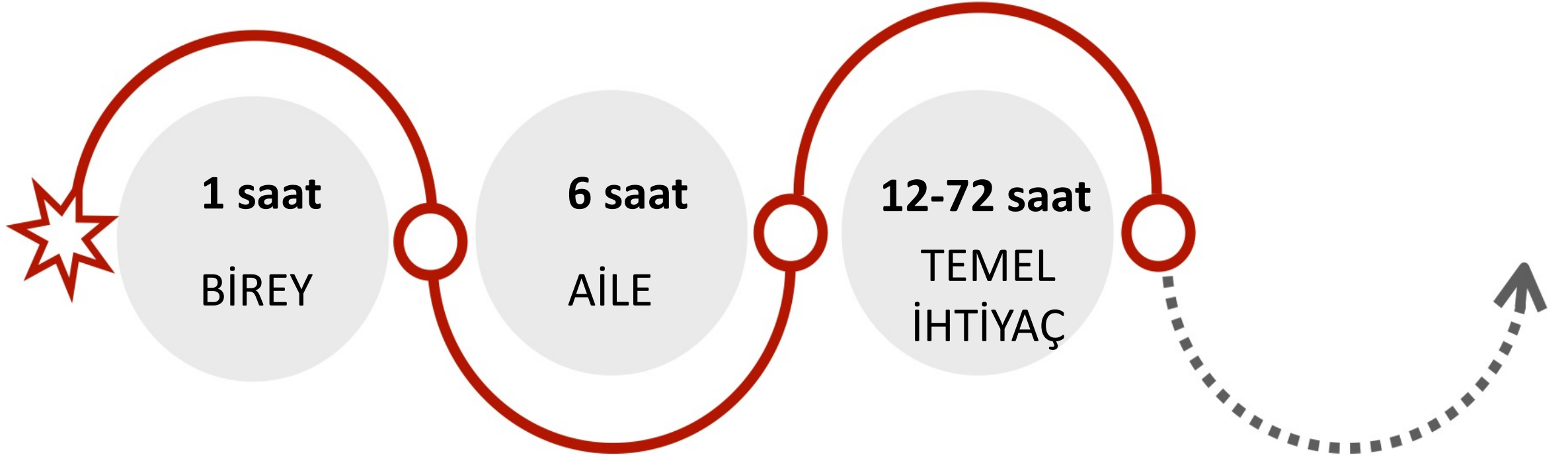
Fiziksel hasar
Gelir kaybı

HİZMETE ETKİ

Hizmet kesintisi
Hizmet kalite kaybı

ACİL DURUM PLANI – İLK 72 SAAT

Öğrenci Topluluklarının Yasal Temeli

- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu (1981)
- 18301 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal, Sağlık Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği (1984)
- Üniversiteler Öğrenci Toplulukları Yönergesi

Öğrenci Topluluklarının Kurulma Amacı

- Öğrencilerin sosyal, kültürel, sanatsal anlamda yetenekler kazanması
- Öğrencilerin sosyal, kültürel, sanatsal alanlarda kendilerini geliştirmesi

Kriz Bağlamında

Yasal dayanaklarla temellendirme

Kriz Koşulları ve Müdahale

- Kriz sonrası müdahale (Örn. 12. saat ve sonrası için yemek-su sağlanması)
- Faaliyet alanının risk içermesi (Örn. Dağcılık kulübü)

Kriz Yönetimi Yaklaşımı

- Kriz ve kriz yönetimi konusunda **yetki** kazanabilir.
- Yetkilendirilmediyse ve kuruluş amacında açıkça belirtilmediyse kriz yönetiminden sorumlu tutulamaz.
- Müdahil olduğunda kurallara uymakla **yükümlüdür**.
- Kriz çıkması durumunda (ihmal sebebiyle yaşanabilecek ölümlü kaza) öğrenci topluluğu değil **Üniversite** ihmali fark edemediği ve tüzel kişilik olduğu için sorumlu tutulabilir.

Kriz Sonrası Müdahale

- “Marmara Üniversitesi Sivil Savunma Kulübü; 30 Ekim’de, Ege’de meydana gelen deprem felaketinden etkilenen depremzedeler için “İzmir Depremi Yardım Kampanyası”nı başlattı.
- Yardım kampanyasına; üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Erol Özvar, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı Hasan Şahin ile İdari ve Mali İşler Daire Başkanı Önder Bayır başta olmak üzere Marmara Üniversitesi Yönetim Birimi ve üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren öğrenci kulüpleri destek verdiler.
- Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda; 12 koli hijyen ürünü, 12 koli maske, 2 koli battaniye İzmir Fuar Alanı’na ulaştırıldı. Marmara Üniversitesi Sivil Savunma Kulübü gönüllüleri, fuar alanında buldukları süre boyunca çeşitli faaliyetlere destek oldular.” (Kaynak: <https://www.marmara.edu.tr/news/izmir-depremi-yardim-kampanyasi>; 17 Kasım 2020)

Faaliyet Alanının Risk İçermesi

- <https://www.youtube.com/watch?v=h4fY-epy6mE>

Dernekler Yasal Temeli

- 5253 sayılı Dernekler Kanunu (2004)
- 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dernekler Yönetmeliği (2005)
- Dernek Tüzüğü

Derneklerinin Kurulma Amacı

- TÜSİAD Tüzük, Madde 3: “Çalışma hayatı koşulları, eğitim, çevre koruma ve sosyal güvenlik alanlarında iş dünyasında düşünce ve hareket birliğinin sağlanması yönünde çalışmalar yapar.”
- TÜRKONFED Tüzük, Madde 3: 18. “Her türlü bilimsel, sosyal, kültürel, teknik toplantı, gezi gibi faaliyetler düzenler; araştırma, inceleme, etütler yapar.”

Kriz bağlamında

Kurulma amacında yazan ve bağlantılı bulunan her faaliyeti gerçekleştirme hakkı vardır. (Örn. Kriz bağlantısı kurulabilecek bilimsel faaliyetler)

Kriz Koşulları ve Müdahale

- Kriz öncesi bilgilendirme (Örn. bilimsel faaliyetler)
- Kriz sonrası müdahale (Örn. 12. saat ve sonrası için yemek-su sağlanması ve yardım amaçlı faaliyetler)

Kriz Yönetimi Yaklaşımı

- Kriz ve kriz yönetimi konusunda faaliyet düzenleme **yetkisine** sahiptir.
- Kuruluş amacında açıkça belirtilmediyse kriz yönetiminden **sorumlu** tutulamaz.
- Müdahil olduğunda kurallara uymakla **yükümlüdür**. (Örn. Yardım toplama kuralları)
- İhmal sebebiyle yaşanabilecek bir hata sebebiyle tüzel kişiliğe sahip olduğu için **sorumlu** tutulabilir.

**DERNEK VEYA ÖĞRENCİ TOPLULUĞU OLARAK
SİZİN DENEYİMİNİZ?**

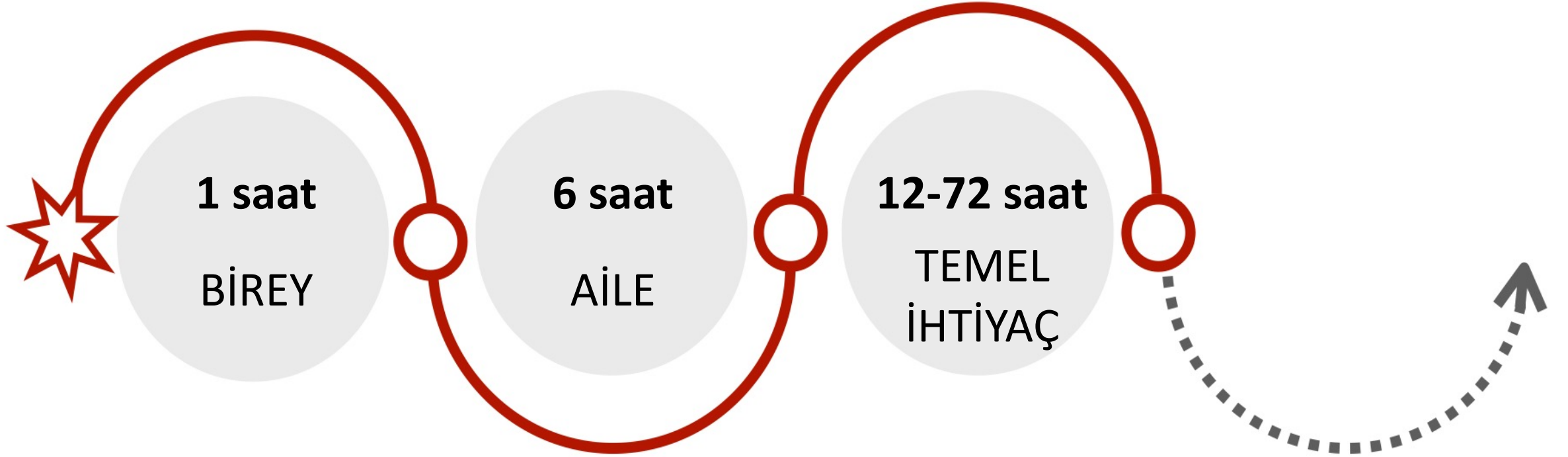
KRİZ = ?

Belirsizlik NEYİ artırır?

3 ETKİ ?

CAN GÜVENLİĞİ

ÖNCELİKLENDİRME

HEDEF

Hayatta kalmak

MANTIK

Önce kendini kurtar,
sonra başkasını

Elindeki imkanlarla
elinden geleni yap

YASAL

İş Sağlığı ve
Güvenliği kanunu

Sivil toplum yetki
sahibi ancak
sorumlu değil

ÇÖZÜM 1 – EMNİYET POZİSYONU

AMAÇ

Alan küçültmek

Hayati organları
korumak

ÇÖZÜM 1 – TAHLİYE

AMAÇ

Tehlikeden uzaklaşmak

Opsiyonlar:
içerisi veya dışarısı

AMAÇ

Müdahaleyi başlatmak

Altın saati iyi değerlendirmek

Başlangıç – Telkin

ÇÖZÜM 4 – ARAMA KURTARMA

AMAÇ

Enkaz altında kalanları bulmak ve çıkarmak

www.menti.com

17 77 55 83

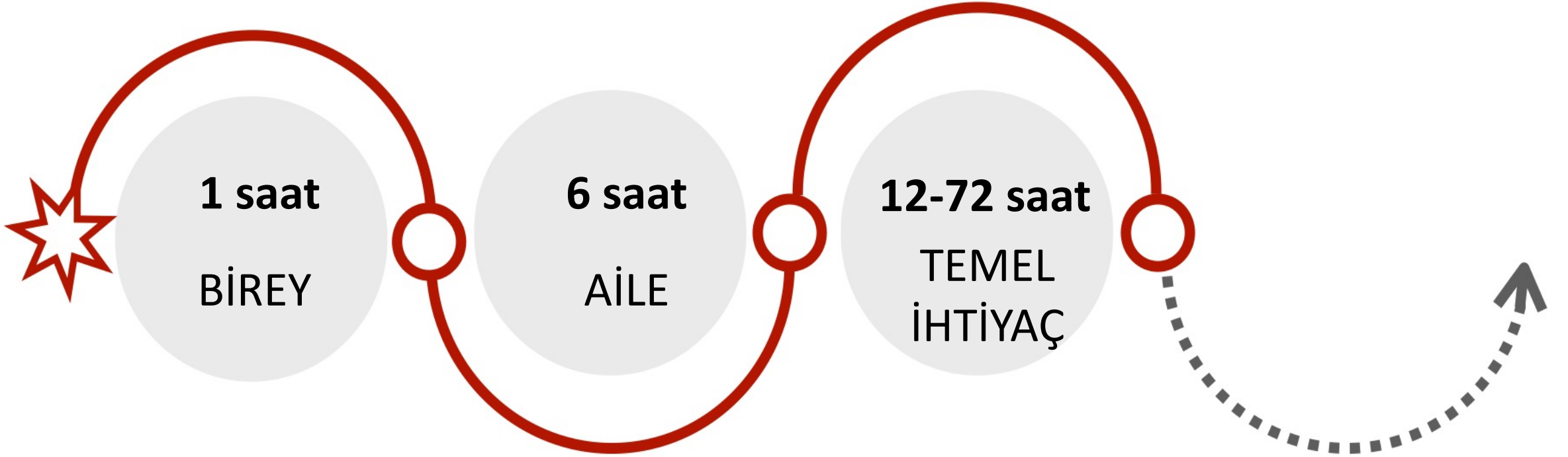
HEDEF ?

MANTIK ?

ÇÖZÜMLER ?

AKIL SAĞLIĞI

ÖNCELİKLENDİRME

HEDEF

Farkında olmak
İşlevsel olmak

MANTIK

Önce içerden bilgi,
sonra dışardan bilgi
almak

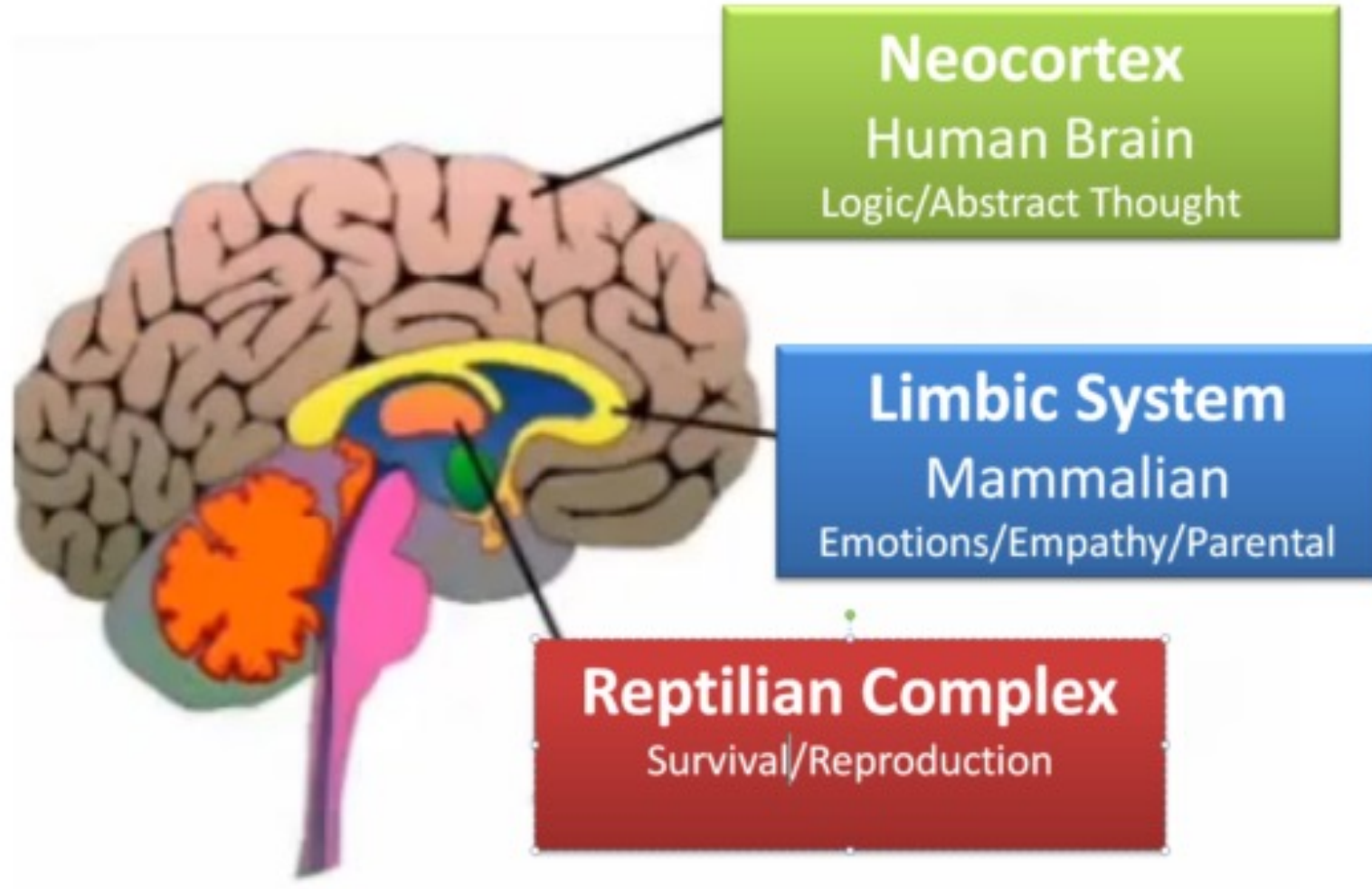
Duygu ve mantık
arasında denge
kurmak

YASAL

İş Sağlığı ve
Güvenliği kanunu

Sivil toplum yetki
sahibi ancak
sorumlu değil

The 3 Brains

ÇÖZÜM 1 – KENDİNİ DEĞERLENDİR

AMAÇ

Durumunun farkına varmak

Belirsizliği sınırlandırmak

İhtiyaç duyulan bilgileri belirlemek

Nasıl?

5 temel ilişki için ayrı ayrı:
Kendi beden/akıl sağlığım

Ailem

Eşim

Dostlarım

İşim

1 ile 10 arasında bir not verin

ÇÖZÜM 2 – PAYLAŞ / DERTLEŞ

AMAÇ

Olumsuz duyguları paylaşmak

Umut ve dayanışma

AMAÇ

Belirsizliği gidermek

Karara hazırlamak

Önce içerden, sonra
dışardan bilgi almak

ÇÖZÜM 4 – BAŞETME YÖNTEMLERİ

AMAÇ

Belirsizlik içinde konfor alanları yaratmak

Bilindik ve güven veren faaliyetler yapmak

www.menti.com

17 77 55 83

HEDEF ?

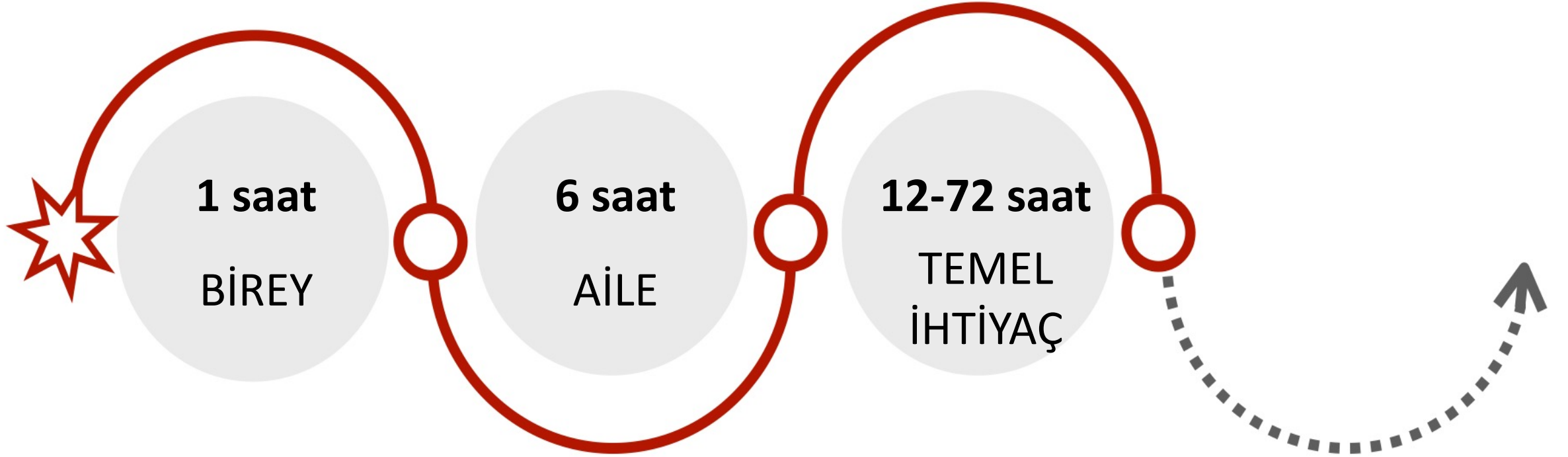
MANTIK ?

ÇÖZÜMLER ?

AiLE

ÖNCELİKLENDİRME

HEDEF

Sorumlulukları
yerine getirmek

Zor zamanlarda
birlikte olmak

MANTIK

İlk sorumluluk
çocuklar

İkinci sorumluluk
eşiniz

Ardından aile
büyükleri ve dostlar

ÇÖZÜM 1 – AİLE BULUŞMASI

AMAÇ

Zor zamanları
birlikte atlatmak

Umut ve dayanışma

ÇÖZÜM 2 – AİLE BİRLEŞİMİ

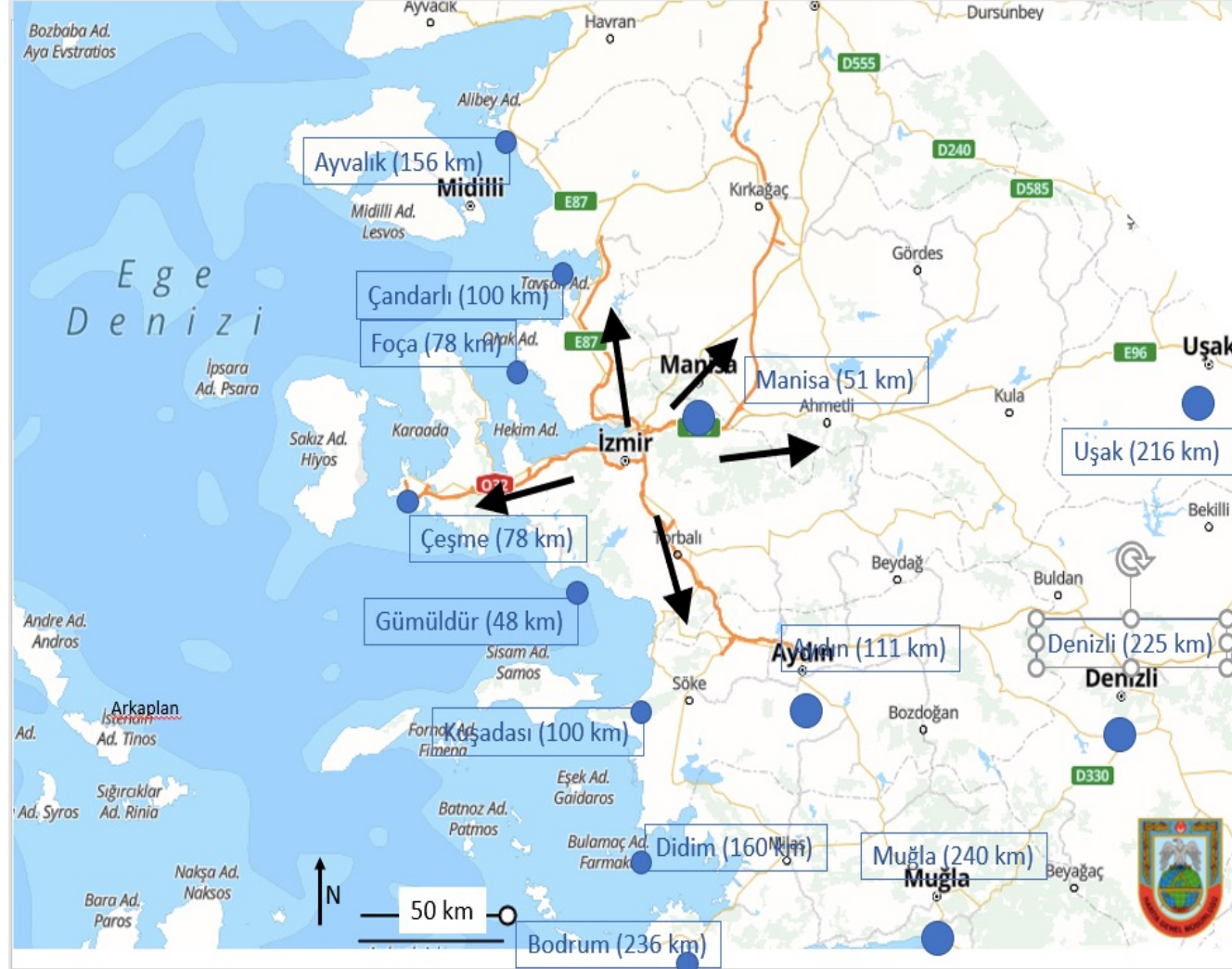
ENSURING
FAMILY REUNIFICATION
FOR REFUGEES
IN EUROPE

AMAÇ

Ayrı düşen aile
fertlerini bir
araya getirmek

ÇÖZÜM 3 – YER DEĞİŞİKLİĞİ

AMAÇ

Aile için güvenli bir toplanma yeri belirlemek

Geçici / kalıcı

**İLİŐKI KURDUĐUNUZ YEREL
AKTÖRLER KİMLER?**

**BU İLİŐKIYİ NASIL
KURUYORSUNUZ?**

**GELECEKTE ÇALIŐMAK
İSTEDİĞİNİZ AKTÖRLER?**

www.menti.com

17 77 55 83

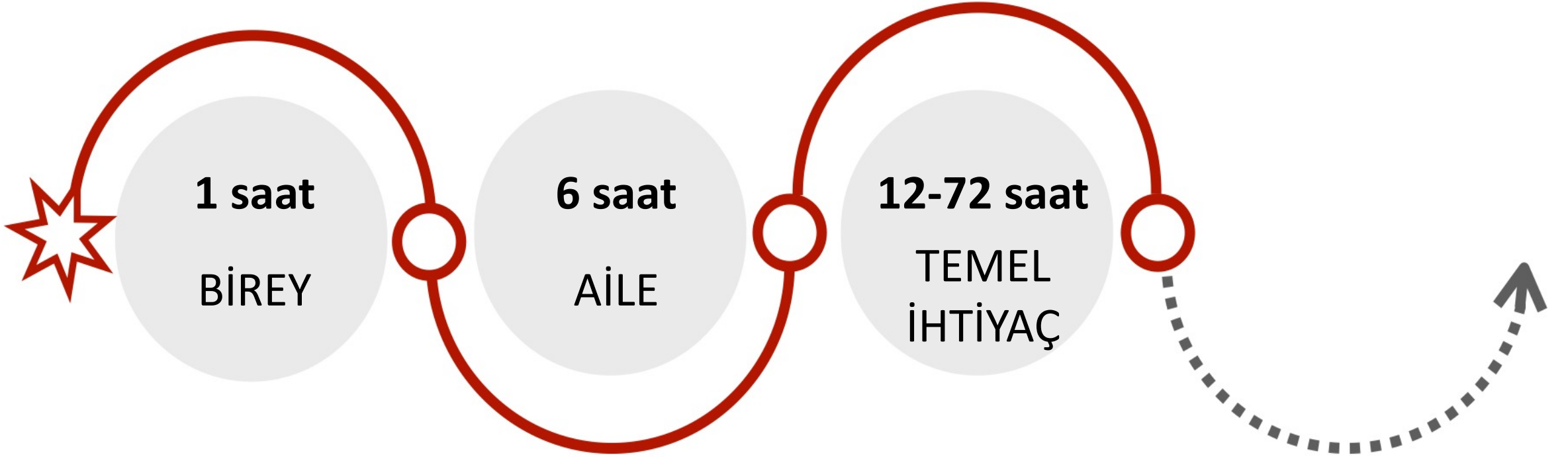
HEDEF ?

MANTIK ?

ÇÖZÜMLER ?

TEMEL İHTİYAÇLAR

ÖNCELİKLENDİRME

HEDEF

Durumun
kötüleşmesini
engellemek

Sağlıklı ve güvenli
koşullar yaratmak

MANTIK

Sürdürülebilir bir
ortam sağlamak

Kendine yeterli olmak

AMAÇ

Durumun
kötüleşmesini
engellemek

Sürdürülebilir bir
ortam sağlamak

ÇÖZÜM 2 – BARINMA

AMAÇ

Enerji korunumu
sağlamak

Opsiyonları
değerlendirmek

ÇÖZÜM 3 – GIDA ve SU

AMAÇ

Enerji alımı
sağlamak

AMAÇ

Öz bakım sağlamak

Güven/Değer
kazandırmak

Hastalık önlemek

HEDEF ?

MANTIK ?

ÇÖZÜMLER ?

GÜNCEL KONULAR

YAKIN GEÇMİŞTE YAŞANAN OLAYLAR

Bozkurt seli (2021) – 20 yıl

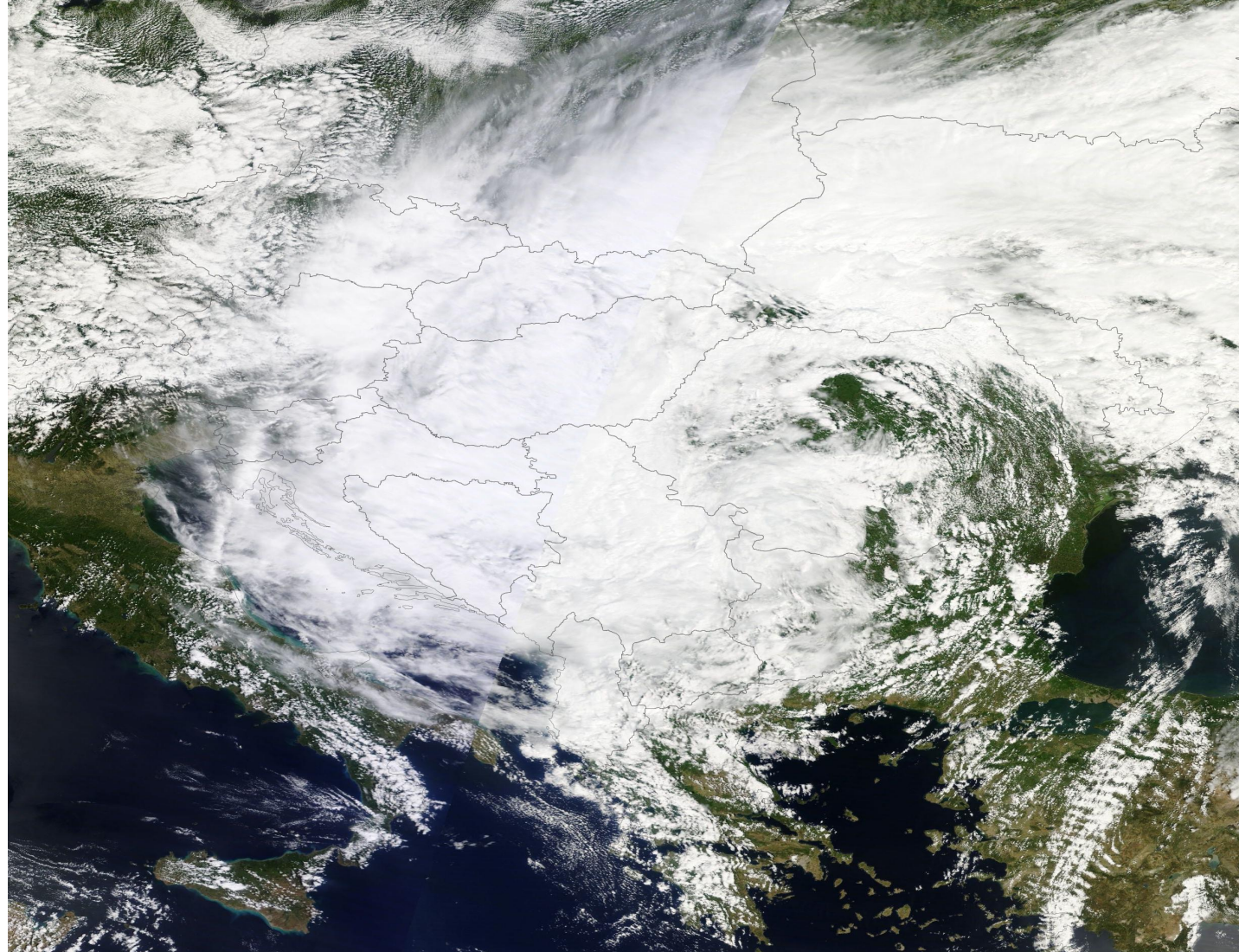

Orman yangınları (2021) – 100 yıl

Kar fırtınası (2022) – 20/30 yıl 60

BALKAN SELLERİ 2014

ETKİ DEĞERLENDİRME

University Student Groups - Impact assessment: operations interruption scenarios

Welcome to the disaster impact assessment tool!

What is the tool?

This tool will help you evaluate the resilience of your Student Group and identify key areas vulnerable to risks.

How to use the tool?

Below you will find a number of scenarios describing potential disruptions to your Student Group. These will evaluate the impact on your:

- Activities : the functionality of your community's activities
- Reputation : the respectability of the community to third parties
- Resources : the functionality of your community's budget

Mark with an "X" or any other letter the time interval by which you would start to be seriously affected by each of the scenarios described.

How to interpret the results?

For each section:

- If your score is between 0 and 12 points: **low risk**
- If your score is between 13 and 24 points: **medium risk**
- If your score is between 25 and 36 points: **high risk**

Review your answers, take precautions and make plans to help you manage the risk level

You can also create other scenarios of your own activities. You can determine the period of impact and assign a score.

Bireysel GÖREV KARTI

Crisis Management
First 72 hours

BASELINE

1. What happened?

2. Where are you?

3. Who are you?

TIMELINE

By proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir.
This project is funded by the European Union.

Duty Card #1
Individual

01

02

03

04

05

06

Earthquake/ Tsunami

Fire

Floods/ Storms

Landslide

Floods/ Storms

Unfavorable Weather Conditions / COVID

Sickness

Accidents Involving Death

Other

House

Shop

Office

Facility

Road

Address

Full Name

Person 1

Person 2

Person 3

Person 4

50+

Do you have children younger than 18?

If yes, please specify how many and age

Responsibility
Can you take care of your family?

First 1 hour
Individual Safety

First 6 hours
Family Safety

Between 12-72 hours
Basic Needs

Autonomy
Can you provide for basic needs such as security, food, water, shelter and hygiene?

Survival
Are you safe?
Aman mı/sınız?

Functionality
Do you feel okay?

Kurumsal DURUM RAPORU

[Event Name] STATUS REPORT - #[N]
[Date] - [Time]

[Event Name] STATUS REPORT - #[N]
[Date] - [Time]

I. DISASTER PROFILE

Type of disaster	[ ]	Magnitude / Intensity	[ ]
Date and Time	[ ]	GPS Coordinates	[ ]
Location / Address	[ ]	Secondary Hazards	[ ]

[Event Map with details on facilities, employees and event properties]

Source: [ ]

II. CRISIS DECISIONS

İYİ UYGULAMA KATALOĞU

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

STK'larda Dayanıklılık - İyi Uygulama Kataloğu

CSO Resilience -
Best Practice Catalogue

Ekim '21
October '21

TURKONFED

CAN GÜVENLİĞİ – Örnek çalışma

**AFET ANINDA
NEREDESİN ?**

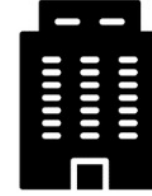
Ev

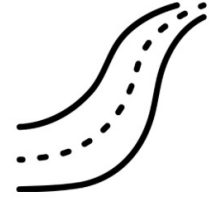
Fabrika

Mağaza

Ofis

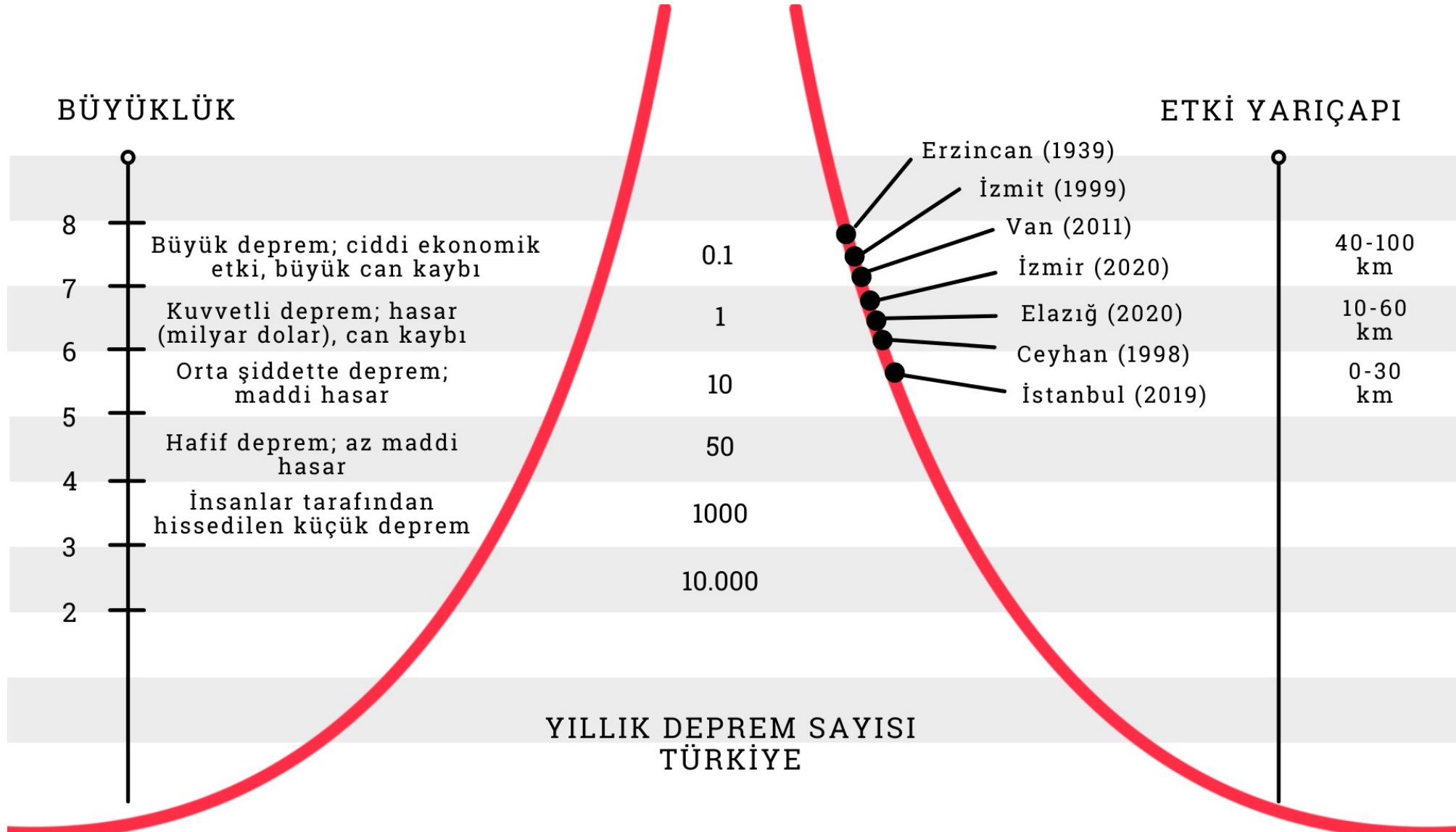

Yolda

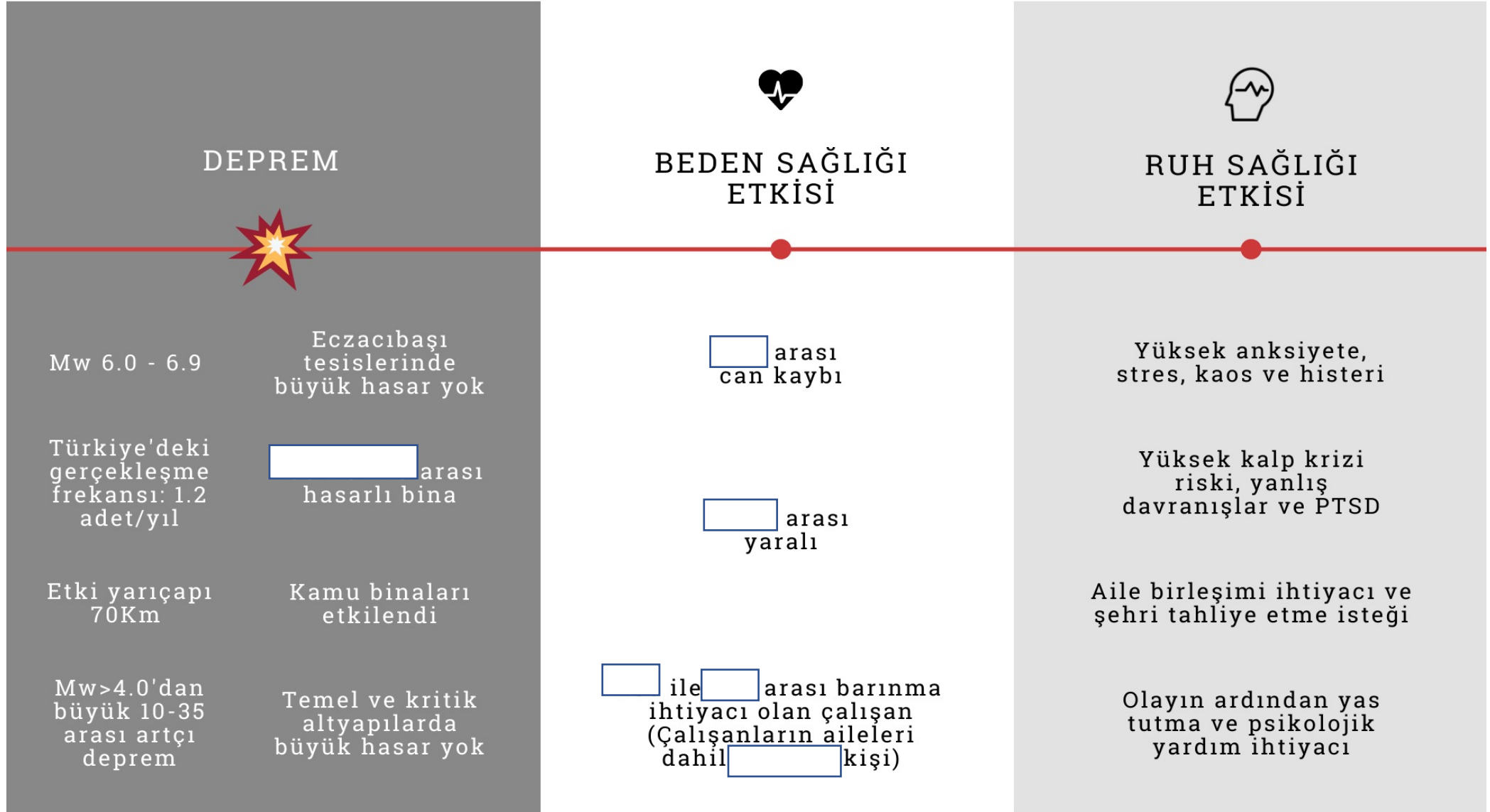
**DEMOGRAFİK
PROFİL ?**

	PERSONA 1 17-44 yaş Bekar	PERSONA 2 17-44 yaş Evli	PERSONA 3 44-54 yaş	PERSONA 4 55 yaş üzeri
	30%	50%	15%	5%
		8,16	16,95	25,07

Ne olabilir? (referans 500 veya 1000 yılda bir ihtimal)

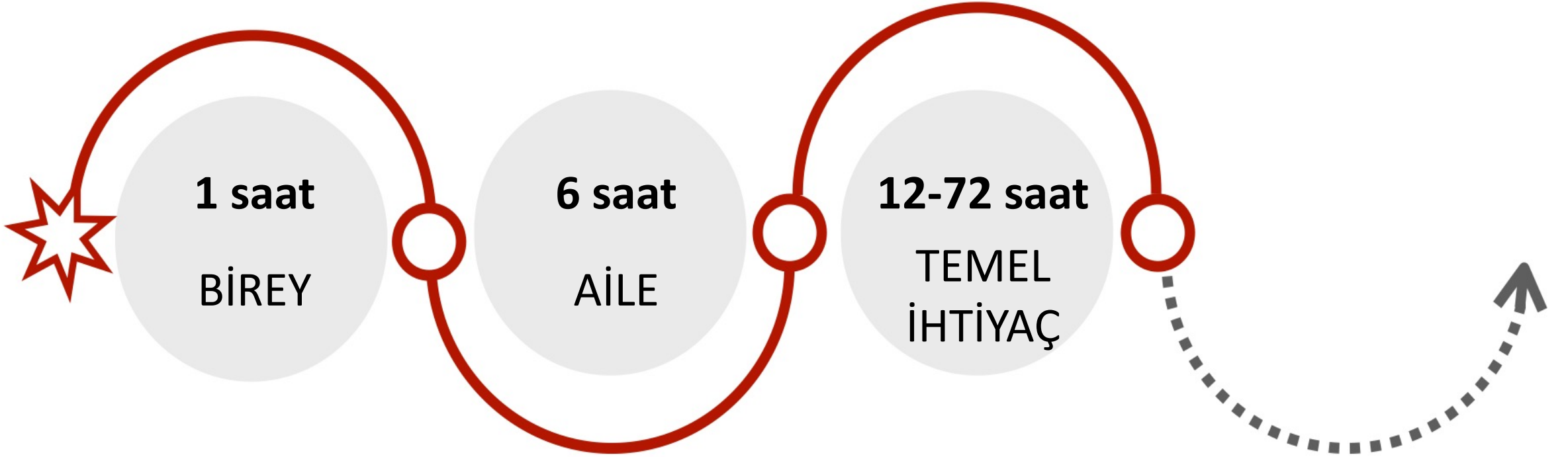
ÖRNEK ÇALIŞMA – Can Güvenliği

KRİTİK ALTYAPILAR (referans 500 veya 1000 yılda bir ihtimal)

ÖNCELİKLENDİRME

TEŞEKKÜRLER